

- Nikolajus II 650
 „Nina“†Goniondskaitė
 Noreika 397
 Noreika Jonas 91–95, 97, 639
 Noreika Jurgis 140, 359, 362, 364, 368–371, 374, 402–404, 409–411, 418, 428, 429, 432–441, 451, 460, 464, 469, 482, 488, 501, 502, 513, 522, 524, 525, 535, 544, 553, 556, 558, 559, 562–564, 568, 569, 591, 599, 600, 603, 608, 615, 616, 618, 645, 680, 683, 685, 686, 688–691, 695, 696
 Norkaitė Ona 133, 306, 311, 392
 Norkaitis Jonas 104, 386, 641
 Norkus Jonas 409
 Norkus Bronius 206, 653
 Norvaišienė Valerija 474, 478, 481, 484, 499, 548, 588
- Obolėnas** 22, 29, 31, 43, 62, 65, 67, 70, 78
 Obolėnienė 75
 Obolėnas Kazys 401, 671
 Ofštienė (Obstienė?) 566, 569
 Olechnovičius Francišekas 677
 Ordonówna 578
 Ordona 42, 167
 Orlauskis 265
 Osteikienė (Oskierkienė?) 549, 567, 574, 689
 Ostman von 46, 626
 Oškinaitė-Blynienė-Būtėnienė Irena 15, 391, 404, 422, 449, 470, 474, 475, 478–480, 483, 484, 486, 488, 492, 493, 496–513, 515–523, 525–529, 532–534, 536–538, 540–558, 560–564, 566–569, 571, 572, 574, 575, 577, 578–582, 584, 585, 588–609, 611–616, 672
- Oškiniai 498
 Oškinienė Vanda 500, 556, 581, 601
 Oškinis 511
 Oškinis Vincas 533, 581, 598, 687
- Padaba** Marijonas 689
 Padalskis-Padalis Pranas 218, 358, 513, 655
 Pagirys (Pogirskis) Antanas 142, 646
 Pajaujis Juozas 61, 79, 82, 88, 94, 105, 179, 200, 211, 413, 630
 Pakarklis Povilas 61, 630
 Paknys Juozas 151, 175, 647
 Pakštas Kazys 84, 552, 637
 Palaima Vytautas 335, 583, 667
 Palaimos 584
 Palčiauskas Kazimieras 345, 374, 429, 668
- Paleckis Justas 65, 149, 227, 228, 364, 632, 647
 Paluilionis Mečišlovas Leonardas 217, 655
 Paliulis 140
 Paliutė 486, 511, 516, 526
 Paltarokas Kazimieras 512
 Palubinskas Juozas 583, 584, 692
 Pankratovas Aleksandras 433, 677, 692
 Panzini Alfredo 277, 660
 Papini Giovanni 8, 9, 44, 154, 213, 214, 225, 229, 233, 243, 309, 310, 315, 412, 426, 445, 447, 485, 488, 492, 505, 507, 579, 626, 628, 653, 656, 659, 665
 Paplauskaitė 133
 Paplėnas (Paplauskas) Jonas 413, 675
 Paragius Jonas 686
 Paramskas Balys 302, 664
 Paškevičius Edvardas 361, 394, 395, 614, Paškevičius Albinas 590, 613, 694
 Paukštys Jonas 130, 133, 159, 160, 167, 168, 170, 175, 200, 232, 254–256, 284, 304, 305, 309, 314, 334, 336, 339–341, 357, 367, 368, 370–372, 374, 391, 398, 421, 425, 454, 457, 458, 546, 602, 644, 670
 Paukštys Jonas (kun.) 498, 499, 506, 537, 560, 561, 586, 587, 670
 Paulaitis J. 573
 Paulauskaitė 200
 Paulavičiūtė†Kačanauskienė (Paulavičiūtė) „Paulina“ 428
 Pauža Vladas 78, 79, 162, 263, 264, 291, 292, 458, 634
 Pavlovas†Požėla Petras
 Pečiulionis Motiejus 458, 679
 Pečikaitis 394
 Pečkaitis 87
 Pense Rudolf 284, 294, 661
 Perecas Iechakas Leibas 54, 628
 Pernikoras Morkus 483
 Peseckas 445, 575
 Pétain Philippe 443
 Petkevičius Tadas 40, 625
 Petruškevičius Kazys 335, 336, 410, 562, 667
 Petkūnas Vladas 104, 641
 Petliūra Simonas 495, 684
 Petraitis 311
 Petraitis Pranas 198, 652
 Petrauskas 265
 Petrauskas 570, 576
 Petrauskas Eugenijus 479, 683

Faktinam išsiaiškinimui š. m. liepos mėn 29 d. užmegztas tiesioginis asmeniškasis kontaktas, matomai, turi būti laikomas nepavykęs, nes į pageidautą ir pasiūlytą formulę dar nėra gauta jokio atsakymo iš suinteresuotos pusės.

„GV“ štabas konstatuoja, kad visos iš jo pusės padarytos geros valios pastangos iki šiolei nerado reikiamo ir būtino supratimo bei atgarsio.

1941 VII 31^a

J. Vokietaitis

Taunys

ats. ltn. Vyt. Stanevičius

„G. V.“ štabas

Sulaikiau išsiuntimą, kad išsiųsti ne 30 VII, o rašalu pataisant „30“ į „31“, kad parodyti, jog laukėm.

31 VII 41

Pirmadienį 12 val. būsim priimti dr. Rentelno¹⁷⁹. Komisijoj dalyvaus Taunys, Brunius, Kubiliūnas (generolas), Vokietaitis, Puodžius, Blynas.

Rūpinosi audiencijos gavimu Pyragius (Wehrmachto karys).

Pyragius siūlo kalbėtis:

- 1) apie Rentelno skelbimą¹⁸⁰ (kokį išpūdį tai padarė mums);
- 2) pritariam Vokietijai, dirbsim;
- 3) korpuso sudarymo reikalu (sakau – tai kita forma lietuvių tautos naikinimas; jis – reikia, jei norim ko gauti; praeis 3–4 mėnesiai);
- 4) spaudos organizacija;
- 5) politinės veiklos praplėtimo klausimu, prašyti moralinės paramos; kadrus mes turim;

6) pasveikinti su atvykimu (pradžioje);

7) paaiškinti apie save, programos metmenys;

Plk. Mačiokas Gumbinui¹⁸¹ (Panevėžys) pagrasinęs, kad jis sulikviduos Panevėžio apskr. vadą, jeigu jis sakosi esąs voldemarininkas. Gumbinas klausė ką daryti, jei jį atstatys. Dirbti.

LAF spiriasi todėl, kad atvažiuoja Valiukėnas¹⁸² – iš Škirpos štabo. Anot Bruniaus, Valiukėnas yra arčiau mums nei jiems.

Atvyko Žemaičių žemės LAF delegacija. Kalbėjomės arti dviejų valandų. Jų vadas kpt. Noreika¹⁸³ paprašė pasitikėjimo, kad sudaryti galutinį susitarimą. Brunius davė. Noreika prašė mūsų įgaliojimo.

Jų rašto tekstas toks:

Žemaičių krašto visuomenės atstovai, susirinkę Telšiuose 1941 m. liepos mėn. 29 d. ir susipažinę ir įvertinę susidariusią padėtį, nutaria sudaryti žemaičių delegaciją iš šių asmenų:

^a Užbraukta „30“, viršuje parašyta „31“.

1) Telšių apskr. LAF vadas kpt. Noreika, 2) Telšių apskr. policijos vadas ir apskr. LAF vado pavaduotojas Juodikis, 3) Telšių apskr. viršininkas Ramanauskas, 4) Telšių apskr. TDA viršininkas (komendantas) majoras Svilas, 5) Plungės LAF vadas ir TDA viršininkas leit. Alimas, 6) Telšių apskr. ligoninės direktorius dr. gyd. Plechavičius, 7) Lietuvos Banko Telšių skyriaus direktorius Jurkus.

Delegacija pasiūsti skubiai į Kauną su tuo pareiškimu:

1) Žemaičiai pareiškia viso savo krašto vienybę ir sutarimą visais mūsų Tautos ir Vals-tybės likimą liečiančiais klausimais ir kviečia visus geros valios lietuvius būtinai surasti būdą išlaikyti šiuo rimtu momentu visišką lietuvių tautos vienybę.

2) Pabrėžiame, kad bet koks viešumon išėjęs lietuvių tarpe nevieningumas padarytų be galo blogo įspūdžio entuziastingai, vieningai ir kūrybiškai nusiteikusiai mūsų lietuviškai visuomenei.

3) Pareiškiame, kad tarp žemaičių šiandien negalima pastebėti jokio nesutarimo, dėl buvusio srovinių ar luominio susiskirstymo praeity ir tuose reikaluose tarp mūsų skirtumų nebėra. Mes norime tikėti, kad ir Kaune šitie buvę nesutarimai yra užmiršti, nebus keliami ir dėl to vieningas lietuvių frontas nebus ardomas.

4) Įpareigojame atstovus daryti visus galimus žygius likviduoti Kaune pasireiškusiame tarp lietuvių nesutarimui ir dėti visas pastangas realiai ir nuoširdžiai vienybei atstatyti.

5) Mums atrodo, kad nacionalinės vienybės ir socialinio teisingumo pagrindais suvienyta lietuvių tauta, visu nuoširdumu eidama ištikimo bendradarbiavimo su nacionalsocialistine Vokietija keliu, gali ir turi rasti realaus bendro darbo pagrindą.

6) Susirinkimas pažymi, kad jame dalyvavo nemaža LAF narių, anksčiau buvusių „Geležinio Vilko“ aktyvių narių, kurie ir šiandien tos organizacijos principams ištikimi, ir pabrėžia, kad tai nesudaro jiems šiandien jokio pagrindo visam neleistinam lietuvių skaldymuisi. Todėl mes kviečiame LAF ir „GV“ vadovus, bendradarbiaujant su Laikinąja Lietuvos Vyriausybe, surasti bendro darbo bazę, būtina ginant nacionalinės vienybės ir valstybės nepriklausomybės reikalą, kuris yra šventas visai lietuvių tautai.

7) Visais tais klausimais delegacija įpareigojama aplankyti:

Laik. Lietuvos Vyriausybę,

Lietuvių Aktyvistų Fronto štabą,

„Geležinio Vilko“ štabą,

ten asmeniškai įteikti šį raštišką pareiškimą, smulkiau išaiškinti reikalą žodžiu, o prireikus ir raštu.

Mes, žemaičiai, esame ir norime likti vieningais ir kviečiame visus tautiečius budėti savo tautinių-valstybinių interesų ir etnografinių sienų sargyboje.

Susirinkimo dalyviai:

K. Mockus – „Žemaičių Žemės“ redakt., gimnazijos mokytojas

U. P... – saugumo skyriaus viršininkas

Ltn. Nakutis (?) – TDA kuopos vadas

Kap. L... – TDA rinkt. vadas

... – Saug. ir krim. polic. apyg. v-kas

J. ltn. Bagdonas – TDA rinktinės vado pavaduotojas

Kpt. D... – Priv. darbo stov. viršininkas

A. Varkal... – kelių (?) polic. rajono v-kas

... – Lietuvos Banko tarnaut.

B. D... – mokyklų inspektorius

B. A... – Telšių apylinkės tartytojas

Paskambino, kad ateis su visa LAF delegacija 18 val. Žemaičių – 7 žmonės, LAF – 5 žmonės. Naujas su barzdele (ar ne Mačiokas?).

Kalbos tęsėsi arti 2 valandų. Daugiausiai dėl vado, dėl vienos idėjos. Kaišiojo demokratija, kuri kovojanti su komunizmu. Sutarta dėl Karučio. LAF'ininkai daugiausia tylėjo.

20–10 min. išėję atskirai, žemaičiai pasiūlė tokį pasiūlymą kaipo visų žemaičių nuomone:

Žemaičių atstovai vienbalsiai pareiškia, kad jie visiškai pritaria, kad Lietuvos^a Aktyvisvienintelė politinė organizacija. Į ją turi įeiti tikri lietuviai nacionalistai. Lietuvių Nacionalistų Partijos laikinoju vadu (kol grįš prof. A. Voldemaras) pripažinti p. Joną Karutį ir jam pavesti sudaryti LNP štabą. Įkūrus LNP, „GV“ ir LAF, kaip partijos, nustoja egzistavusios. Žemaičių delegacija neprieštarauja, kad „Geležinio Vilko“ vardu būtų pavadinti LNP apsaugos daliniai.

Sudarant LNP štabą, patarėjais žemaičių delegacija pageidauja kviesti vieną iš „Geležinio Vilko“, vieną iš LAF štabo Kaune ir vieną atstovą iš šią rezoliuciją priėmusios Žemaičių delegacijos pirmininko asmenyje.

Kaunas, 1941 m. liepos mėn. 31 d.

Pas. kpt. Noreika, Plechavičius, A. Svilas, Juodikis, Ramanauskas, ltn. Alimas^b

Niekas iš LAF neprotestavo. Tik plk. Jankauskas pasakė, kad jie neturi instrukcijų, turį atsiklausti vado pavaduotojo (Prapuolenio)¹⁸⁴).

Rezoliuciją perskaičius, dariau rezervų dėl patarėjų – štabą sudarant. Gyriau žemaičius, bet kadangi kitų sričių atstovai pareiškė mums savo nusistatymą, mes sudarytumėm ir jiems afromtą^c jų į štabo sudarymą nekviessdami, kas sudarytų nepatogumų. Žemaičiai spyrėsi. Švedui pritarus, pritariau ir aš.

Baigta. Žičkus¹⁸⁵ su kpt. Noreika nuėjo surašyti protokolą-rekomendaciją. Užėjęs į tą kambarį pasakiau jam, kad man nepavyks prvesti sutarimo, jeigu neliks LNP istorinio GV vado, kuris numatytas apsaugos būriams. Paprašiau kpt. Noreiką įrašyti tą faktą ir pasitarti su komisija. Jis sutiko ir įrašė^d, be to, konkretizavo, kad kom[isijos] narys patarimams (štabo sudaryme) bus delegacijos pirmininkas (kas esą buvę numatyta jų posėdy-pasitarime, išėjus iš bendro posėdžio).

Nuėjau į bendrą salę. Vėliau radau jau lapą pasirašytą. Ar tarėsi, ar sutiko – nežinau. Faktas, kad stinga vieno komisijos nario parašo. Gal tas nesutiko ar anksčiau išėjo (?). Sutarta ryt 1 VIII, 12 val. pasirašyti aktą Karo muziejuje.

Du žemaičių deleg[acijos] nariai pareiškė, kad esą ir jie nori tuos kademus likviduoti. Todėl mes neturim jų bijoti.

^a Taip tekste. Turėtų būti – Lietuvių.

^b Pastaba parašėte: „Stinga Jurkaus parašo“.

^c Afromter (pranc.) – drašiai stoti prieš ką nors.

^d Pastaba puslapio apačioje: „diktavo Žičkui mašinėle rašant“.

Kalbėjom su Brunium dėl Kabineto centralizacijos, numatydami, kaip reikėtų suderinti dabar esančias ministerijas į kompaktiškesnę masę ir numatydami kandidatus. Projektas atrodytų taip:

1. Pirmininkas (Raštikis?).

2. Pirm[inin]ko pavaduotojas (Brunius).

3. Vidaus reikalų (Stosiūnas¹⁸⁶, Kubiliūnas) apimtų dabartinę Vidaus, Darbo, Sveikatos, Komunalinio ūkio (laikinai, iki galutinai pereis sav[ivaldy]bėms) ministerija. (I Darbo – Pajauji, Sveikatos – Abraitį¹⁸⁷). Būtų 4 min[istrai] = 1+3 pav[aduotojai]; vietoj 8 (min[istrai] + pav[aduotojai]) – bus 4.

4. Ūkio ministerija (Damušis¹⁸⁸) apimtų dabartinės Žemės ūkio, Prekybos, Pramonės) – 3 min[istrai], 3 pav[aduotojai]. Bus 1 min[istras], 3 pav[aduotojai]; vietoj 6 – bus 4.

5. Finansų m[inisterija] (Jurgutis, Matulionis¹⁸⁹).

6. Švietimo m[inisterija] (Rainys¹⁹⁰).

7. Teisingumo m[inisterija] (Kurkietis¹⁹¹).

8. Susisiekimo m[inisterija] (Germanas¹⁹², Augustaitis ar Augustauskas¹⁹³).

9. Užs[ienio] r[eikalų] m[inisterija] (Ambrazevičius). } išnyktų

10. Krašto ap[saugos] m[inisterija].

11. V[alstybės] kontrolė – Steikūnas¹⁹⁴.

(Centralizacija, kad mažėtų ministerių skaičius, kad veiktų nauji žmonės, kad kademus redukuoti iš ministerių kėdžių.

1 VIII 41

Buvom pas Karutį. Parašiau jam pro memoria, atpasakodamas derybų eigą. Jis uždėjo rezoliuciją: „Sutinku. J. Karutis. 1941 VIII 1“. Štai promemorijos turinys:

„Geležinio Vilko“ ir LNP Vadui

Pranešu, kad vakar, liepos mėn. 31 dieną, visos Žemaičių žemės LAF delegacijai paprašius štabo pasitikėjimo (jos priėmimo dalyvavo štabo naria Puodžius St., Brunius K., Stanevičius V., Vokietaitis J. ir Blynas Z.), 18 val. įvyko posėdis, kuriame prieita (dalyvaujant štabo nariams: Puodžiui, Stanevičiui, Vokietaičiui, Švedui ir Blynui) prie šitokio susitarimo:

1) GV ir LAF sudaro vieną ir vienintelę Lietuvoje Lietuvių Nacionalistų Partiją; 2) Laikinuoj LNP Vadu pripažįstamas Jonas Karutis (kol grįš prof. A. Voldemaras); 3) Įkūrus LNP – GV ir LAF, kaip partijos, nustoja egzistavusios, tačiau smogiamiesiems LNP būriams, patikimiems iš patikimųjų, pasilieka „Geležinio Vilko“ vardas); 4) LNP štabą sudaro J. Karutis; 5) Delegacija pageidauja, kad į štabo sudarymą būtų pakviesti po vieną atstovą iš GV, LAF ir Žemaičių delegacijos (pirmininko kpt. Noreikos asmeny).

Kadangi š. m. liepos mėn. 29 d. Tamsta, pone Vade, žodžiu pavedei prieiti man prie susitarimo, tai prašau išduoti GV ir LNP štabui mandatą pasirašyti šia prasme susitarimą apie LNP įsteigimą, kurio pasirašymas įvyktų šiandien 12 val. Karo muziejuje. Pastebiu, kad susitarimo forma yra susiliejamasis, tačiau esmėje, t. y. įsisteigimas. LN Partijos tolimesnis

konkretus mūsų užduočių vykdymas priklausys nuo Tamstos paskirto LNP štabo sudėties. Jeigu Tamstai, pone Vade, šie susitarimo pagrindai ar jo detalės negali būti priimtinos ir jeigu Tamsta laikai, kad jis neatitinka žodinio pavedimo prasmei, tai prašau leisti man pasitraukti iš aktingo GV ir LNP darbo.

Pasikalbėjimo metu iš mūsų štabo narių tarpo dalyvavusieji pasitarimuose šioiam susitarimui niekas neprieštaravo.

Priedas: Žemaičių žemės delegacijos raštas, LNP įsteigimo formulė ir š. m. liepos mėn. 31 d. 18 valanda. Įvykusiame posėdyje, GV štabe, Žemaičių delegacijos teiktas pasiūlymas. Kaunas, 1941 m. rugpjūčio mėn. 1 d.

9 val. 40 min.

12 val. 10 min. atėjo kpt. Jasiunskas, pranešdamas LAF komisijos vardu, kad:

1. LAF nesutinka dėl štabo sudarymo ir su vado paskyrimu (Karutis; nori Raštikio); (pažymėjau, kad jie dėl vado vakar nei vienas neprotestavo, kai žemaičiai jį akceptavo^a, kad mūsų siūlyta proporcija neveikė, nes tai būtų buvusi vado ir partarėjų kompetencija);

2. LAF apėmė visas pozityvias jėgas, o GV organizacinę pradžią, nori plėsti iš atskirų žmonių;

3. LAF pasilieka veikti kaip veikęs.

Išklausiau aš, Brunius, Taunys, Vokietaitis.

Taunys grubiai išsišoko sakydamas, kad kalėjimuos yra vietos, matyt, to nori. Kpt. Jasiunskas pasakė, kad jis kalėjimo nebijaš, kad grįžo iš Červenės skerdynių (ar panašiai). Taunys vėl tą patį.

Raminau abu. Vėliau abu ataušo. Nedovanotinas Taunio išsišokimas. Pažymėjau, kad tai visai kapit[onas] lai neima sau, nes mes žinom, kad jis gali turėti ir kitą nuomonę, bet jis perduoda tik komisijos atsakymą.

Tyliau jis man pasakė, kad tai yra pasaulėžiūros ir vado klausimas, kad yra kitų, kurie priešinas. Būtų ir daugiau gal ką pasakęs, bet niekas iš mūsų nedašiprotėjo išseiti. Man patinka tas kapitonas. Buvęs „vilkas“ nuo 1926 m. Ir dabar štai skirtingi lageriai.

Vėliau užėjo Plungės LAF vadas ir TDA virš[ininkas] ltn. Alimas. Paaiškinau kodėl mes siekiame susitarimo, kad vietos admin[istracijos] aparatas – visas kademų, kad mes nepretenduojame, kad galim likti abi grupės likviduotos, kad jie patys imato – vos derybos prie galo ir pasidaro pertrauka – ir tuoj kokios tai jėgos išimaiso. Jie prasitarė, kad tai esanti vietų klausimo pusė. Jie bijo nustoti vietų, kad mes juos pradėsime švaistyti. Atsisveikinom gražiuoju. Užsiminiau dėl kpt. Noreikos išrašyto sakinio, nes kitaip nebūčiau gavęs leidimo etc.

Yra žinių, kad kpt. Noreikai pasiūlyta Kabineto Šiaulių apskr. v[iršinin]ko vieta. Taigi „likviduojami“ vyrai. Nieko sau, gera kova.

^a Acceptor (pranc.) – priimti, sutikti.

Šiandie laikraštis lyg nebeįsėina. Užtruko su cenzūra. Išeis ryt rytą. Vokietaitis neatsiklausęs užrašė „Lietuvių Nacionalistų“ organas, o turi būti „Lietuvių Nacionalistų Partijos“ organas. Kas do šposai?

Šį rytą jis ilgai tarėsi su Senkum. Iš mano kambario į balkono dalį nusigrėžęs. Apie 14 val. atėjo Reivytiš¹⁹⁵ – policijos] vadas. Buvo Taunys, Brunius, Stanevičius. Anie 4 kalbėjo apie Šlepečio¹⁹⁶ likvidavimą. Parašė raštą, kad Šlepetys nuo š. m. VIII 1 atsistatydina ir savo vietą perduoda mjr. Puodžiui. Priversią jį tai padaryti. Reivytiš norėjo, kad eitų Taunys, Stanevičius, Brunius, aš – pas Šlepetį. Mes atisakėm. Lai eina „jėga“. Nepatarėm. Patarėm laukti.

Tai apsunkins dar galimą tarimąsi ir galbūt padarys jį negalimą. Ar tai tik ne baimė nustoti vietų? Ar tai noras sudaryti nesutarimui naują faktą? Abu buvo labai patenkinti, kad nesutarita. Skambino Stanevičius Puodžiui, pranešdamas, kad Šlepetys posėdy.

Negalima nieko kalbėti, nes nėra kuo pasitikėti pilnai. Vokietaitis lyg ir traukiasi iš „štabo“, atsidėdamas Sp[audai] ir propagandai.

Po pietų nėjau į štabą, nes buvo baisi liūtis su žaibais ir perkūnijom.

Lygiai prieš savaitę atvažiavau čionai. Ir aną penktadienį mus smarkiai sulijo – 25 VII – važiuojant į Vilnių. 1 VIII audra mane rado namie. Kas bus ryt?

Ūkininkai moka skolas. Patenkinti gyvenimu. Suvalkijoj grietinės litras 18 rb. Daug uždirba iš žydų. Mano, kad toks gyvenimas tęsis ilgą laiką. Darbininkai džiaugiasi aukštu uždarbiu Vokietijos Rytprūsioose. Valdininkija – juokai... Kas nori Lietuvos? Tik jaunimas – ir tas nesutaria, nes dirba jų vadai dėl vietų, o kadamai intriguoja.

2 VIII 41

Su Šlepečiu tvarkoj. Jis prisidėjo prie mūsų. Vykdyt, ką norim. Anot jo, vokiečiai kiša į Kabineta (ar kiš) Raštikį ir Meškauską-Germantą. Raštikis, kurs 26 VII per mūsų pasikalbėjimą prikišo, kad veiksmai Vilniuje gali privesti prie korpuso likvidavimo – dabar projektuoja komendantūrų panaikinimą ir tuo būdu einama prie kariuomenės panaikinimo. Jam padeda gen[erolai] Pundzevičius, Reklaitis¹⁹⁷, plk. Michelevičius¹⁹⁸ (iš ltn. Stanevičiaus pasikalbėjimo su Šlepečiu).

Turimomis žiniomis, „juodąjį Kabineta“ sudaro Vainauskas, Vitkus¹⁹⁹ ir prisidėjęs Ambrazevičius, kurs trims pusėms trejaip šneka.

Stanevičius ir Jurkūnas²⁰⁰ vyksta į Vilnių.

Padėtis Berlyne lietuvių tarpe. Japonai mūsų pusėje. Italų notoje, kuria skelbiama karas Sov[ietu] Sajungai, skelbiama kova komunizmui ir išvadavimas trijų Pabaltės valstybių. Amerikos ir Anglijos spauda.

- +Puodžius (?), Taunys, Pyragius, Reivytis, Vokietaitis
- +Stanevičius (?)
- Brunius
- Karutis

Pirmą sykį buvau po 10–11 mėn. Konrado kavinėje. Prisėdo kpt. Noreika. Visi atstovai – esą kaip antausį gavę už savo gerus norus (sakau – mes; jis sako – ir mes). Visi pritaria mums, išskyrus vieną. Esi su mumis. Dar sykį jam išaiškinau padėtį ir reikalą.

Mums atsiųs raštą apie žemaičių (Telsiai, Plungė) prisidėjimą. Šiaip ar taip – diplomatiniai mūsų laimėta. Ką Kabinetas darys? Šiandie Kabinetas (ar tik dalis) priimtas Rentelno.

Tauniui ir Puodžiui pasakiau, kad jei nebus valstybės pažado – tai po kelių mėn. į vokiečius čia žiūrės kaip ir į rusus. Kad okupacinis režimas – tai politinė klaida. O aneksija ir neskelbimas valstybės bus labai nepalankiai suprasta užsieny ir pasauly. Pas mus gali rasti žmonių anšliusininkų – bet tai bus tik keli (ir vokiečiai). Galim pakęsti ekonominį skurdą, bet turi likti gyvenimo prasmė.

Tauniui pasakiau, kad mes atstovaujame Voldemaro vardą ir GV vardą bei garbę. Todėl, kadangi jo politika su Vokietija stovėjo ant valstybinio pagrindo – tai ir mes Voldemaro vardan negalime nuo to principo atsikratyti.

Šiandie 17 val. štabe svarstysim kalbos tekstą Rentelnei. Dalyvaus ir Kubiliūnas.

Vokietaitis savo iniciatyva padavė prašymą vokiečiams leisti „Tautos kelią“ – nieko su mumis nesitardamas.^a Antra diena – leidimo negaunam. Blogas pretekstas – leidžiam vokiečiams kištis. Neklause – būtume išleidę, o dabar esam kontrolėj ir gali neleisti. Kvailystė.

3 VIII 41

Šiandie įvyko štabo posėdis. Tartasi dėl pro memoria von Rentelnei. Kadangi niekas nepristatė projekto, tai aš pasiūliau savo užrašus. Priimta be didelių pataisų.

Taunys išsikvietė mane ir Puodžių į kitą kambarį. Esą vakar jis ir gen. Kubiliūnas buvo susitikę su p. Kurmies, kurs von Rentelno vardu pasiūlęs gen. Kubiliūnui 1-ojo gen. sekretoriaus ir vid[aus] r[eikalų] sekret[oriaus] vietą. Kubiliūnas lyg ir nesutikęs. Jeigu Kubiliūnas jo – siūlymo – nepriims, tai toji vieta gali būti pasiūlyta gen. Plechavičiui. Taunys esą blogai paatestavęs Kurmies Plechavičių.

Vėliau atėjo gen. Kubiliūnas. Parašęs jau priėmimo raštą. Sako, kad jis nesąs politikas, bet karys ir nusimanąs žemės ūkio pramonėj, kalbėjęs už „Deutschtum“^b, suardyta sveikata, bet norėdamas patarnauti „Führeriui ir išlaisvintam Vaterlandui“, jis priima šaukimą (Rufe^c?).

Paiiškinau padėtį.

^a Pastaba parašėte: „Berods, prašymą anksčiau padavė „Tautos ūkis“ ir dar koks tai laikraštis“.

^b Vokiškumą (vok.).

^c Ruf (vok.) – šaukimas.